

The Project Gutenberg eBook of Nuoren Robertin matka Grönlantiin isäänsä hakemaan, by Franz Hoffmann

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Nuoren Robertin matka Grönlantiin isäänsä hakemaan

Author: Franz Hoffmann

Translator: Antti Sainio

Release Date: December 21, 2010 [EBook #34714]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK NUOREN ROBERTIN MATKA GRÖNLANTIIN
ISÄÄNSÄ HAKEMAAN ***

Produced by Tapio Riikonen

NUOREN ROBERTIN MATKA GRÖNLANTIIN ISÄÄNSÄ HAKEMAAN

Kirj.

Frans Hoffmann

Suomensi Antti Sainio

Helsingissä 1884,

K. E. Holm'in kustantama.

J. Simeliuksen perillisten kirjapainossa.

New-Yorkissa, Yhdysvaltain etevimmässä kauppakaupungissa, asui kapteeni Griffin perheinensä. Hänellä oli hyvä ja rakastettava puoliso, kaksi kaunista ja hyvätapaista lasta, neljäntoista vuotias poika ja kymmenvuotinen tytär. Kuljettuansa monta vuotta merillä, käytyänsä kaikki mailman meret, tehtyään myötäisiä matkoja ja parhaasta päästä valaskalanpyytäjänä ansaittuansa suuren omaisuuden, hän oli vaimonsa rukouksista asettunut lepoon, ostanut itsellensä sievän talon ja eli nyt kodin hiljaisuudessa omaisineen, jotka häntä hellästi rakastivat.

Mutta tottuneena toimelliseen elämään hän kyllästyi levollisuuteen; aika kävi hänelle vihdoin

ikäväksi, ja ne toimet, joihin hän ryhtyi, eivät riittäneet luovuttamaan hänen ajatuksiansa mereltä. Sinne hehkui koko hänen sydämensä. Merelle, merelle!

Hänen ystäviensä joukossa oli kapteeni Becker, joka oli varustanut laivan valaskalanpyyutöön. Kaikki oli valmis ankkurin nostamiseksi, kun se kova onni kohtasi häntä, että hän lankesi ja taittoi jalkansa. Koko hänen omaisuutensa oli Ellenor'issa — se oli laivan nimi ja hän olisi ollut mennyt mies, jos ei ostajaa olisi ilmestynyt, jolle hän puhtaasta rahasta saattoi antaa laivan kalliine kalustoinensa.

Kapteeni Griffinitä tuli se ostaja. Hän tahtoi tehdä kerran vielä yhden matkan ja palattuansa olla koskaan enään eroamasta perheestään.

Lähtöpäivä tuli. Puolionsa ja lastensa seuraamana kapteeni Griffin lähti kauniille laivallensa. Hän näytti heille, kuinka taneasti se oli rakettu, mutta samassa myöskin, kuinka sievä ja keveä se oli; hän vei heidät joka paikkaan ja näytti runsaan muonavaraston, turkit, hätämajat, sanalla sanoen kaikki, mikä voi rauhoittaa kotiin jääviä. Se lievitti, mikäli saattoi, erohetken katkeruutta. Kapteeni syleili puolisoansa ja lapsiaan, jotka astuivat veneeseen, mikä oli vievä heidät maalle. "Jumala teitä siunatkoon!" kapteeni huusi heille. Pian sen jälkeen he näkivät Ellenorin nostavan valkeat purjeensa, ja majesteettillisesti kuin joutsen tämä kaunis laiva kiisi aaltoja pitkin.

* * * * *

Kuukausi kuukaudelta kului, ja joka päivä rouva Griffin rukoili Jumalaa varjelemaan puolisoitansa ja antamaan hänen palata terveenä kotiin. Alituinen suru rasitti kuitenkin hänen sydäntänsä; kärsimättömänä, synkät aavistukset mielessä hän odotti sitä aikaa, jolloin valaskalanpyytäjien oli tapana palata.

Hänen poikansa, reipas Robert taas oli hyvällä mielellä, vaikka hän ei suinkaan ollut unhottanut isäänsä; päin vastoin kaikki hänen ajatuksensa työskentelivät hänessä. Hän luki kaikkia kirjoja, jotka taisivat antaa hänelle tietoja pohjoisista seuduista, niiden ominaisuuksista ja vaaroista, ja samalla isän kuva väikkyi aina hänen silmissänsä. Hän luuli näkevänsä, kuinka hän rohkeana ja nerokkaana voitti taikka väisti uhkaavat vaarat. Robert kävi usein kapteeni Beckerillä, joka kertoi hänelle kaikki mitä hän itse jäämerenmatkoillansa oli nähnyt ja kokenut. Tämä vanna merimies sai Robertista tarkkaavaisen ja tiedonhaluisen oppilaan, jonka aina iloinen ja hilpeä olento häntä suuresti miellytti. Pitkän aikaa kapteeni Backerin täytyi olla sairasvuoteella, ja Robertin käynnit hänen luonaan olivat hänen parhaana huvituksenansa sillä aikaa; tervehdyttyänsäkin hän oleskeli halusta pojan parissa. Tämä kävi hänen kanssaan kaikilla huvimatkoilla. He kävivät etenkin satamassa ja siellä olevilla laivoilla, jolloin Backer kertoi hänelle, mitä meritoimiin kuului, ja täydensi käytöllisesti näin sen tieteellisen opetuksen, jonka Robert oli saanut isältänsä.

Joulukuu lähestyi, ja kaikki ne kapteenit, jotka olivat olleet valaskalanpyynnöllä, palasivat toinen toisensa perään, kaikki muut paitsi Griffin. Viimeinen heistä, kapteeni Carter, joka runsaine saaliineen tuli satamaan, toi vihdoon Griffinin perheelle sen uutisen, että hän kotimatalla oli kohdannut hänen, ja että he puhurilla olivat vaihettaneet muutamia sanoja. "Kaikki on hyvin laivassa, kahdeksassa päivässä tulen perässä." Näin kapteeni Griffin oli sanonut: olihan se suotuista sanoma. — Viikkoja vierähti: oli täysi talvi, eikä vielääkään kaivattu tullut. Kapteeni Beckerin tuli yhä vaikeammaksi lohduttaa rouva Griffiniä, joka loi mielikuvitukseensa mitä synkinpiä kuvia. Kapteenin onnistui kuitenkin monilla lohdutuskeinoilla, joita hän keksi, niin paljon rauhoittaa häntä, että hän kärsivällisemmin ja turvallisemmin odotti lauhkeampaa vuoden-aikaa.

Kesä tuli, ja taas laivat lähtivät valaskalanpyynnille, ja taas kapteeni Becker ja Robert alkoivat joka päivä käydä satamassa hankkimassa tietoja Ellenorista. Kaunis vuodenaika hupeni; päivät kävivät lyhyemmiksi; kapteenit palasivat; ensimmäinen lumi tuli, mutta Griffiniä ei kuulunut, eikä kukaan tiennyt hänestä mitään. Rouva raukalta sammui viimeinenkin toivon kipinä; hän oli vaipua epäilykseen ja suri puolisoitansa kuolleeksi.

"Toinen kesä on tosin kulunut," kapteeni Becker lausui eräänä päivänä, kun talvimyrsky riehui ulkona, "mutta emme sen vuoksi saa langeta epätoivoon. Vielä saatamme toivoa nähdä ystäväämme. Kukaties kesä ei ole ollut kylmin sulattamaan jäitä, joihin Ellenor on puuttunut; kukaties Griffin on lähtenyt laivastansa ja käynyt jäitse johonkin uutis-asutukseen Grönlantiin taikka Eskimojen majoille, joissa hän viettää talvea. Kukaties — niin, kylläpä on monta 'kukaties'tä', joihin saatamme perustaa toivomme. Siis ystäväni, odottakaamme, odottakaamme kärsivällisesti!"

"Mutta emmekö voi tehdä mitään tehokkaampaa?" kysyi Robert, joka äänetönnä kuunteli puhetta. "Ajatelkaas, että hän on joutunut haaksiriksoon, että hän on suljettuna jäihin, että hän, ollen ilman laivoja ja muita välikappaleita, joilla hän voisi saapua lauhkeampiin seutuihin, taistelee pakkasta ja puutetta vastaan, ja ainoa, mikä häntä elähyttää, on toivo, että me etsisimme ja pelastaisimme hänet hänen hirveästä tilastansa. Voi äitiäni, jos niin olisi! Tuo ajatus ei anna minulle hiukkaakaan lepoa.

Minusta tuntuu kuin isäni ojentaisi käsiänsä puoleeni. Ei, me emme saa kauvemmin olla ristissä käsin ja vain odottaa häntä, meidän täytyy tehdä enemmän."

"Jumal'auta, poika on oikeassa!" Becker lausui. "Te olette kyllin rikas, rouvani, säästääksenne kulutuksia, ja minä olisin keho ystävä, jollen panisi parastani Griffinin puolesta. Niin, Robert on oikeassa, meidän täytyy etsiä hän. Tulevana keväänä lähden matkalle ja olen Jumalan avulla saapa selon hänestä."

"Ja minä seuraan luonnollisesti teitä, kapteeni Becker!" Robert sanoi innokkaasti. Hänen silmänsä säkenöivät, ja hänen poskensa hehkuivat jaloista tunteista, jotka täyttivät hänen sydämensä. "Ah, tätä onnea, tätä sanomatonta onnea löytää isäni ja ehkä pelastaakin hänet kuolemanvaaroista, hädästä ja kurjuudesta! Sinä et saa estää minua, äitini! Kenenkä velvollisuus, jollei pojan, on etsiä armas isänsä!"

Rouva Griffin taisteli kovan sodan sydämässään. Hän oli kyllä altis suurimpiinkin uhrauksiin puolisonsa hyväksi; mutta antaisiko hän poikansakin niiden vaarojen alaiseksi, jotka jo ehkä olivat hänen puolisonsa näännyttäneet? Mutta eikö tämä toiselta puolen ollut juuri Robertin velvollisuus? Hän ei ollut lapsi enään, vaan roteva, reipas ja nerokas nuorukainen, ja jalo tarkoitus elvytti hänen sieluansa, äidinsydämen täytyi myöntä:

"Olkoon menneeksi, poikani," hän lausui vapisevalla äänellä laskien kätensä poikansa pään päälle, "lähde Jumalan nimeen; Hän olkoon kanssasi! Jumala armahtakoon minua älköönkä riistökö sekä puolisoa että poikaa minulta! Mene matkaasi, Robert! — Minä uskon poikani teille, kapteeni Becker; pitäkää huolta hänestä ja suojele häntä."

Jalomielinen kapteeni lupasi tämän uskomielisellä tavallansa, ja matka oli päätetty; kaikkiin valmistuksiin ruvettiin viipymättä. Becker osti laivan, joka vartavasten oli rakettu ja varustettu jäämerematkoja varten, ja kuormitti sen niin runsaasti kaikenlaisilla ruokavaroilla, että he saattoivat viettää ei ainoastaan yhden vaan parikin talvea kaukana pohjassa.

Hetki löi, jona rouva Griffin oli jättävä poikansa hyvästi. Hänellä oli enemmän voimaa ja vakavuutta kuin oli toivonutkaan. Hän syleili ja siunasi Robertia. Vielä kerran hän sydämellisesti varoitti Beckeriä pitämään huolta hänestä, ja kapteeni uudisti lupauksensa. Kohta he olivat Toivolla — se oli laivan nimi — eikä viipynytkään kauvan, kun ankkuri oli nostettu, ja Toivo pullistunein purjein riensi pohjaseen, pohjaseen!

Muutaman viikon kuluttua lähestyttiin Grönlannin rantamia. Kapteeni Beckerin aikomus oli laskea Kalaniemelle, jossa oli Tanskalaisten turskanpyynnön ja -valmistuksen pääasema, kun eräs tapaus vaikutti, että hän hiukan muutti suutaansa.

Robert seiso eräänä aamuna mastonhäkissä ja tarkasteli tähystin silmällä aukeata ulappaa. Muutamia mahdollottoman suuria jäävuoria uiskenteli etäällä, mutta maata eikä purjetta hän ei oivaltanut. Uupuneena turhaan tutkimukseensa hän oli lähteä alas, kun hän viimeisellä katsauksella havaitsi pienen mustan esineen, jota hän ensin luuli valaskalaksi. Mutta se se ei kuitenkaan voinut olla; hän oli näkevinään pienen lipun liehuvan mustan pilkun yläpuolella. Keksintö tuli hänestä yhä merkillisemmäksi, jonka vuoksi hän lopulta huusi kapteenia, joka ensimmäisen perämiehen kanssa käveli edes takaisin peräkannella.

Kapteeni Becker noudatti tähystimensä — parhaan mitä laivassa oli — ja katseli Robertin osottamalle suunnalle.

"Kas, se on kajakki!" hän sanoi vähän ajan kuluttua. "Luullakseni siinä on ihminen, joka on nostanut hätälipun."

"Kajakki? Mikä se on?" kysyi Robert, joka sillä välin oli tullut kannelle.

"Kajakki on kevyt vene, jota Eskimot käyttävät kalastaisaan ia muilla merimatkoilla. Se on yksipuimen ja peitetty hylkeennahalla. Paitsi keskessä olevaa pyöreätä reikää, jossa soutaja istuu, kajakki on kokonaan ilman- ja vedenpitävä. Kevyt kun se on, sellainen vene kulkee erinomaisen nopeasti vedenkalvossa, ja sen vuoksi en käsitä, miksi tuo on paikallaan ja liikkumatonna kuin puupölkky."

"Jokin onnettomuus on kohdannut miesparkaa, joka tuossa istuu," Robert arveli. "Kas, hän heiluttaa yhä hätälippuaan. Meidän täytyy hänelle avuksi."

"Tietysti," kapteeni vastasi, "vaikka siten joudumme oikealta suunnaltamme." Hän jakeli käskyjensä, ja Toivo lasi kohta toiseen suuntaan suoraan kajakkia kohden.

"Nuo ihmiset ovat oikeita uskalikkoja," kapteeni lausui. "Kun Eskimo noin istuu venossaan, joka

myös tavoin ympäröi häntä, puettuna päähän saakka piukkaan hylkeennahkaiseen pukuunsa, ja tarttuu airoonsa, jossa on kummassakin päässä lapa, hän luulee olevansa yhtä varmassa turvassa kuin kalalokki, joka siivillään liitelee aaltojen yli. Mutta Eskimot ovat monen vaaran alaisia: varsinkin heillä on kulkujäissä ja ajopuissa kaksi kovaa vihollista, jos kajakki törmää niitä vastaan, ne repivät venepeitteen ja miesparka uppoo silloin pohjaan."

Kapteenin ja Robertin puhuessa Eskimoista, jotka edellinen tunsivat jo entisiltä matkoiltaan näillä purjehdusvesillä, laiva tuli yhä likemmäksi yksinäistä kajakkia. Siinä istui noin parinkymmenen vuotias nuorukainen, joka rukoillen ojenteli käsiänsä pelastajoihin kohden; hän oli hyvin kalvakka, ja kirikkaat kyynelkappaleet vuosivat hänen poskillensa.

Eskimo kajakkineen otettiin kiiruusti kannelle. Kun miesparka oli päässyt kannelle, hän oli niin voimaton, että hän annettiin laivalääkärin haltuun. Robert ryhtyi häneen innokkaasti, ja hänen ja lääkärin onnistui vihdoinkin yhdistetyin ponnistuksin saada hän tunnoilleen. Hänelle annettiin ruokaa ja juomaa, jonka jälkeen hän jätettiin lepoon ja rauhaan, joka virkisti hänen voimiansa. Seuraavana aamuna Robert vei hoidokkansa kapteenin luo, joka tavallisella hyväntahtoisuudellaan otti hänet vastaan.

"No, poikaseni," kapteeni Becker sanoi, "sinä et näy tehneen juuri onnellista matkaa. Mikä nimesi on?"

"Hannu, Kristian, kotoisin Kalaniemeltä Grönlannista."

"Sitten olet joutunut jotenkin etäälle kodistasi, Hannu hyvä. Kuinka se kävi?"

"Minä lähdin hylkeenpyynnölle, herra," Eskimo vastasi, "sillä minä olen metsästäjä, ja maanmieheni pitävät minua tarkimpana ampujana seassansa. Minä otin mukaani pyssyn ja luotipussin sekä evästä pari päiväksi, sitten sousin jotenkin kauas merelle saareen, johon tiesin hylkeitten tavallisesti tulevan lekottelemaan. Tuli yö, ja minä olin varmaankin nukkunut, kun kova kolaus herätti minut, ja minä veneineni pyörähdin useita kertoja ympäri, joten jo luulin viimeisen hetkeni tulleen. Mutta onnekseni kajakkini kääntyi jälleen pystyyn. Luultavasti olin tölmännyt valaskalaa vastaan, taikka iso hylje oli kulkenut pimeässä ylitseni. Oli syy mikä tahansa, sitä en silloin ajatellut; aivan toinen asia minun huoletti. Pyssyni oli uponnut meren pohjaan; se oli mennyttä kalua; mutta airo, herra, airo oli myös poissa ja mitä minä airota voin tehdä näin kaukana maasta? Minun piti etsiä se, ja sousin sen vuoksi käsillä, mutta pimeässä oli mahdotonta löytää haettavaani. Yhtä hyvinhän saatoinkin poikistua airosta kuin lähestyä sitä; tätä ajatellen päätin olla alallani aamuun asti. Vihdoinkin idässä päivä koitti, pimeys hälveni, mutta vaikka kuinka katselinkin, airoa en nähnyt. Tilani oli arveluttava, jo luulin joutuneeni surman suuhun, jollei joku toinen kajakki taikka valaskalanpyytäjä tulisi pelastamaan minua. Kolme päivää ja kolme yötä kului; mitään pelastuksen toivoa ei ollut; ruokavarani olivat loppuneet. Taas aurinko vaipui mereen, taas se nousi sieltä. Minä olin tullut niin voimattomaksi, että tuskin voin pitää pääni pystyssä ja tähystellä pitkin merta. Mutta juuri samassa hetkessä kuin koin tottua kohtalooni ja ajattelin: "Tapahtukoon sinun tahtosi," juuri silloin keksin teidän purjeenne, joka lähestyi yhä enemmän ja enemmän, vaikk'ei aivan suoraan minua kohden. Ah, herra, minä ponnistin viimeiset voimani, liehutin nuttuani pääni ylitse ja odotin tuskallisesti merkkiä, että olin havaittu. Jumalan kiitos, te käänsitte, minä olin nähty, pelastajani lähestyivät — ah! en voi selittää iloani. Mitä sitten tapahtui, itse tiedätte parhaiten. Kiitos, kiitos, rakas herra, siitä, että pelastitte vaivaisen elämäni."

"Tätä nuorta herraa sinun tulee kiittää," kapteeni lausui osottaen Robertia, "jollei hän olisi nähnyt sinua mastonhäkistä, olisimme purjehtineet ohitsesi huomaamatta sinua."

Hannu osotti Robertille hartainta kiitollisuutta ja kertoi olevansa yksinään mailmassa ilman vanhempia ja veljiä ja pyysi, että Robert ottaisi hänet palvelijaksensa; sillä hän osasi käyttää sekä pyssyä että harpuunia, metsästää sekä karhuja että valaskaloja. Robert katsoi kysyvästi kapteeniin ja, kun tämä nyökkäytti päätään suostumuksen merkiksi, otti Eskimon metsästäjäksensä ja lupasi hankkia hänelle kaikki sellaiseen toimeen tarvittavat kalut.

Muutaman päivän perästä Toivo saapui Kalaniemen satamaan, jossa väestö suuresti kummasteli nähdessään Hannun hengissä, sillä kaikki luulivat hänen jo aikoja sitten kuolleeksi. Kaikki tiedot, jotka kapteeni Becker sai Hannusta, vakuuttivat hänelle, että tämä oli kelpo nuorimies ja että häntä pidettiin koko paikkakunnan taitavimpana ja rohkeimpana metsästäjänä.

Sittenkuin Kalaniemellä oli tehty tarkimmat kapteeni Griffiniä koskevat kuulustelut, ankuri taas nostettiin vaikka ei ketään löydetty, jolla olisi ollut tietoja annettavana. Nyt päätettiin panna toimeen aikomus kulkea pitkin Grönlannin rantamia, ja laivan suunta käännettiin Melville lahtea kohti.

Kuljettiin satamasta toiseen ja ruvettiin joka paikassa tuttavuuteen maan asukasten kanssa osaksi siinä aikomuksessa että saataisiin, mitä tarvittiin, osaksi, että kuulusteltaisiin kapteeni Griffiniä. Robert

oli Hannulle ilmoittanut matkan tarkoituksen, ja tämä oli hänellä hyvänä apuna sekä kaupanteossa, että etsimässä jälkiä oikealle tielle. Muutamat maan asukkaat, joita Hannu puhutteli, sanoivat hänelle metsästysmatkallansa nähneensä sellaisen laivan, kuin hän kertoi, ankkurissa Cap Rileyn kohdalla jäihin juuttuneena, mutta runsaasti varustettuna ruokavaroilla. Miehistö oli ollut terve, ja hyvällä mielellä oli ainoastaan odotettu jäänlähtöä matkan jatkamista varten. Tämä oli tapahtunut noin yhdeksän kuukautta sitten.

Vaikka tämä tieto olikin vaillinainen, se kuitenkin antoi uusia toivoja. että laiva oli vielä mainitussa paikassa ja pitkittä puheitta päätettiin purjehtia Cap Rileytä kohden. Vaikk'ei siellä löydettäisikään laivaa, ainakin saataisiin tarkka tieto, oliko Ellenor se laiva, jonka Eskimot kertoivat siellä nähneensä.

Cap Riley oli etäällä, mutta matkan pituus ja vaikeudet eivät voineet pelottaa kapteeni Beckeriä eikä hänen reipasta toveriansa. Mitä enemmän pohjaan tungettiin, sitä enemmän kasvoivat vaarat, joiden kanssa oli taistelemisen. Toisinaan levisi niin tiheä sumu merelle, ettei nähnyt paria askeltakaan eteensä, joskus taas oli tunkeuminen suurten jäävuorien välitse, jotka usein uhkasivat välttämätöntä perikatoa. Suurin heitä kohtaava vaara oli raju myrsky, joka ajeli kauheita äämöhkäleitä laivaa vastaan. Koska oltiin lähellä maata, niin kapteeni käski laskemaan laivaa pieneen lahteen. Toivo pantiin kahteen ankkuriin; mutta kauvan ei kestänyt, kuin toinen ankkuriköysi katkesi toisensa perään, ikäänkuin ne olisivat olleet soittimen kieliä, ja laiva viskattiin takaisin ulapalle. Kapteeni ei sentään menettänyt levollista mielenmalttiansa ja hänen esimerkkinsä oli hyvänä rohkaistuskeinona väestössä. Kaikki työskentelivät uutterasti, ja pian Toivo totteli taas peräsintä. Vaara ei kuitenkaan vielä ollut sivuitse, ja vasta aamulla, kun oli päästy ajojäästä ja myrsky alkanut tyyntyä, miehistö uskalsi levollisemmin henkiä, ja lyhyt uni virkisti heitä niistä vaivoista, joita yön kuluessa olivat kärsineet.

Kapteeni, ensimmäinen perämies Lowell ja Robert eivät hetkeksikään lähteneet kannelta.

"Nyt tiedät, Robert," kapteeni lausui, "mitä jäämeren vaaroja vastaan taistelemisen merkitsee."

"Kyllä, ja tunnustanpa niiden olevan suurempia, kuin olen ajatellutkaan. Monesti luulin viime yönä loppumme varmaksi, ja ainoastaan teidän taitavuuttanne, kapteeni Becker, meidän on kiittäminen pelastuksestamme."

"Vastuksemme on tullut tuolta ylhäältä," kapteeni lausui luoden silmänsä taivaasen, "Jumala on ihmeellisesti varjellut meitä. Mutta nyt on kysymys, jatkammeko matkaamme Cap Rileylle, vai etsimmekö suojapaikan, johon asetumme talvenpitoon. Vaarat tulevat hetki hetkeltä suuremmiksi ja pelottavammiksi."

"Ah ei, kapteeni, ettehän todellakaan vielä aio ruveta ankkuriin," Robert sanoi innokkaasti. "Jumala on suojeleva meitä nyt, niinkuin tähänkin asti. Minulla ei olisi koko talvena ainoatakaan levollista hetkeä, jollemme olisi ainakin Cap Rileyllä saakka. Rohkeutta, kapteeni! Isäni henki rippuu siitä."

"Olkoon niin sitten, Jumalan nimeen!" kapteeni vastasi. "Sinä olet reipas nuorukainen, poikaseni! Tietysti meidän pitää tehdä, mitä suinkin voimme, ja jos sorsumme, olemme kuitenkin tehneet velvollisuutemme!"

Purjehdittiin edelleen, ja vastoin kapteenin luuloa meri tuli aina puhtaammaksi jäistä, mitä kauvemmas saavuttiin pohjaan.

Sää oli yhä kaunis; aurinko paistoi pilvettömällä taivaalla, ja kapteenin laskut osottivat, että ei enään oltu kaukana Cap Rileystä.

"Huomenna olemme luullakseni perillä," hän sanoi Robertille, joka kärsimättömänä halusi selkoa asiasta.

Yö tuli, mutta ollen niin lähellä matkan loppua Robert ei saanut unen kutkaustakaan silmiinsä. Hän löytäisi isänsä, taikka ainakin saisi tiedon, vieläkö hän oli elossa. Aamun sarastaessa hän nousi mastonhäkkiin ja katseli tähystimellään sille taholle, jossa hän toivoi näkevänsä Cap Rileyn huippujen kohoavan merestä.

"Sinä olet varhain työssäsi," huusi kapteeni, joka vähää myöhemmin tuli kannelle. "Vielä kuluu useita tunteja, ennenkuin pääsemme niin likelle maata, että saatamme nähdä rannan."

"Se ei tee mitään, kapteeni!" Robert vastasi. "Minä tahdon ensimmäisenä saada maan näkyviini. Ilma on kirkas, niin että rannan pitäisi näkyä kauvaksikin."

Kapteeni hymyili nuorukaisen innolle. Robert jatkoi uutterasti tähystelemistään huolimatta muusta. Päivän koittaissa nousi puoliksi läpinäkyvä sumu merelle, mutta Robert ei kuitenkaan luopunut työstänsä toivoen puolipäiväauringon hajoittavan usvat. Niin tapahtuikin; taivaanranta kuvastui selvästi

viheriäistä veden pintaa vastaan, ja samaasa kaikui riemuhuuto mastonhäkistä.

"Maa, kapteeni Becker!" Robert huusi heiluttaen lakkiaan päänsä ylitse.

"Minä näen pari kallionhuippua eli kivikasaa. Onkohan se Cap Riley?"

Pantuansa tähyystinen silmällensä kapteeni vakuutti oltavan kaivatun paikan näkyvissä, josta yleinen ilo syntyi laivalla.

"Toisella kallionkukkulalla," Robert taas huusi, "näen lipputangon, jonka päässä on pallo."

Kaikki tähystimet, mitä Toivolla oli, olivat silmällä, ja jokainen huomasi saman kuin Robertikin.

Vihdoin ankkuri heitettiin loivalle rantamalle; vene laskettiin vesille, ja kapteeni, ensimmäinen perämies, Robert, Hannu ja muutamia miehiä lähti maalle. Robert hyppäsi ensimmäisenä maalle ja kiiruhti kukkulalle. Toiset tulivat ripeästi perästä. Paitsi merkkipuuta, joka huomattiin Eskimojen pystyttämäksi, ei nähty muuta merkillistä. Mutta vähäisen matkan päässä sieltä, pienellä niemekkeellä, joka pohjan puolella oli turvassa kallioilta, kapteeni Becker keksi selviä jäännöksiä viidestä asumuksesta. Kallion lähellä oli mureata kalkkikiveä neljässä kehämäisessä piirissä; ympärillä oli suurempia kiviä, jotka nähtävästi olivat olleet telttakaton kannattimia. Löydettiin muutamia neliskulmaisia kiviarioita, jotka luultavasti olivat olleet tulisijana. Vähän etäämmällä kallioista, mutta samassa rivissä kuin äsken mainitut rauniotkin, oli suurehko aidattu paikka, johon käytävä oli etelän puolella. Se oli kolmikulmainen päällekkäin pannuista kivistä tehty huone. Keskellä tätä kolmikkoa oli hylkeen- ja linnun luita, ja kallion juurelta Hannu löysi kappaleen purjekangasta. Rannalla pari, kolmekymmentä askelta tuonnempana oli röykkiö vihriäisiä, valkeita ja mustia laudanpalasia, joita nähtävästi oli saatu särjetystä veneestä ja aiottu polttopuiksi.

"Tässä on kyllä tarpeeksi merkkiä," kapteeni Becker lausui, "siitä, että laiva on ollut ankkurissa tässä pidemmän aikaa. Onkohan se ollut Ellenor vai joku muu? Olettakaamme ensimmäinen todeksi, niin kauvan kuin me emme löydä mitään, mikä todistaisi päin vastoin."

"Mutta mitä nyt teemme?" Robert kysyi surullisesti. "Ei mikään osota, mihin päin isäni on lähtenyt jätettyänsä tämän paikan."

"Meidän täytyy tutkia seutua tarkemmin," kapteeni vastasi. "Lähtekäämme kolmelle suunnalle, ensimmäinen tarkastelkoon oikeata rantaa, toinen vasenta ja kolmas sisämaata. Ennen auringonlaskua tapaamme toisemme täällä."

Ehdotus hyväksyttiin ja pantiin heti käytäntöön. Kapteeni Becker lähti muutaman miehen kanssa vasemmalle, Lowell oikealle, ja Robert ynnä Hannu menivät sisämaahan päin. Kauvan aikaa ei kulunut, ennenkuin pyssynlaukaus kuului siltä suunnalta, johon kapteeni Becker oli lähtenyt, sitä seurasi toinen ja vieläpä kolmaskin. Se oli sovittu merkki, että jotakin merkillistä oli löydetty. Robert ja ensimmäinen perämies palasivat ravakoin askelin.

"Löydetty, löydetty!" kapteeni huusi heille. "Nyt meillä on todistus! Kapteeni Griffin on ollut täällä. Kas tässä, ystävieni on selvät todistukset!"

Ensimmäinen näkö, joka tulijoita kohtasi, herätti heissä surullisia tunteita. Siinä oli kolme hautaa keskellä jää- ja kivikorpea. Hautakummut olivat huolellisesti peitetyt laakeilla kalkkikivillä ja varustetut nimikirjoituksilla, jotka ilmoittivat kolmen merimiehen siinä lepäävän. Nimet olivat:

Braim, Hartwell, Torrington.

Ensimmäisen ja viimeisen alla oli kuolinpäivä mainittu:

1:nen päivä tammikuuta. — 3:s päivä Huhtikuuta.

Ja lisäys:

Kuolleet Ellenorilla.

"Minä tunsin aivan hyvin nuo kolme reipasta miestä, jotka tässä lepäävät ikuista unta," kapteeni lausui, ja kirjoitus, 'kuolleet Ellenorilla' osottaa selvästi, että Ellenor vielä Huhtikuun kolmantena on ollut hyvässä tilassa. Tämä on suuri lohdutus sinulle, Robert, ja myös meille kaikille! Mitään jäännöksiä, jotka ilmoittaisivat haaksirikon tapahtuneen, emme ole nähneet; siis on selvää, että Ellenor on päässyt jäistä ja jatkanut matkaansa. Mutta etsikäämme enemmän!"

Vähän idempänä, likempänä rantaa löydettiin suuri musta pilkka, jossa oli muutamia nauvoja, rautarenkaita ja muita rautakaluja; siinä oli siis ollut paja. Vielä likempänä rantaa, mutta enemmän etelään käsin, huomattiin selvästi laivan kirvesmiehellä olleen työhuoneensa. Noin neljänsadan

askeleen päässä haudoista löydettiin pieni talonpaikka. Vähän loitompana oli kasassa monta sataa läkkirasiaa, joissa ennen oli ollut lihaa, mutta jotka nyt olivat kiviä täynnä, ja luultavasti käytetyt painolastina. Päälle päätteeksi tavattiin pienoinen puutarhan perustelma, johon ahkera käsi oli istuttanut sammalkasvia ja vuokkoja. Kaikki todisti, että tässä oli aiottu olla pitemmän aikaa taikka tulla tänne takaisin.

Sitä paitsi löydettiin purjekankaan palaisia, nuoranpätkiä, tynnyrinvanteita, rautakaluja, vuodepeite, pari käsineitä sekä avain ja messinkikisko, joka luultavasti oli kotoisin laivalippaasta, sanalla sanoen, löydettiin paljous kaluja, jotka osottivat kapteeni Griffinin siinä olleen kauvan aikaa talvimajoilla.

"Kaikki, mitä nyt on löydetty todistaa, että ystävämme on ollut viime talven täällä," lausui kapteeni, joka tarkkaan oli katsellut kaluja. "Koska ainoastaan kolme miestä on Ellenorin lukuisasta miehistöstä talven ajalla kuollut, saamme siitä ilahuttavan johdelman, että terveydentila on ollut hyvä ja ettei ruokavaroja ole puuttunut. Muutamat tähän jääneet kalut vievät minut toiseen johtopäätökseen, että lähtö on tapahtunut suurimmassa kiuruussa. Kentiesi lämpimämpi tuuli on puhaltanut, taikka Ellenor on tavalla eli toisella päässyt jääkahleista, jonka vuoksi Griffin on käyttänyt tilaisuutta hyväkseen, ja nostanut ankkurinsa päästäksensä ulapalle. Helposti saatan kuvailla, millä kiuruulla matkalle on lähdetty, niin että yksi on jättänyt käsineensä, toinen avainensa, ja kolmas peitteensä lähdön hommassa joutuakseen aikoinaan laivalle. Mutta nyt on kysymys, mihin päin Griffin on suunnannut kulkunsa? Siinä suhteessa olemme epätiedossa. Luulempa, että meidän, kun emme etelässä löytäneet mitään jälkeä Ellenorista, täytyy jatkaa tutkimuksiamme pohjaan päin. Mutta vuodenaika on todellakin jo kulunut pitkälle, ja meidän tulee valmistaida viettämään talvea jäissä. Yksinäni sita en tahdo päättää. Sanokaa ajatuksenne, hyvät ystävät!"

Ensimmäinen perämies, Robert, lääkäri ja kaikki äänestivät yksimielisesti matkan jatkamisesta. He kyllä aavistivat kaikki kohtaavat vaivat ja vastukset, mutta siitä huolimatta he olivat hyvällä mielin. Ankkuri nostettiin siis, ja matkaa jatkettiin kohti pohjan jäisiä seutuja.

* * * * *

Lähdettyänsä Cap Rileyltä ystävämme saapuivat muutaman päivän perästä lahteen, jossa he ollen näin kaukana eivät toivoneet löytävänsä ihmis-asuntoja. He hämmästyivät siis suuresti nähdessään joukon Eskimoja rannalla. Kapteeni ja Robert ottivat Hannun kanssansa ja lähtivät maalle. Jälkimmäinen rupesi puheisin maanmiestensä kanssa ja kysyi heiltä tavallisuuden mukaan tietoja kapteeni Griffinistä. Mutta he eivät tietäneet mitään hänestä. He olivat metsästäjiä ja kalastajia, jotka olivat vaimoineen ja lapsineen ainoastaan epämääräiseksi ajaksi asettuneet tähän seutuun, ja aikoivat talven tullen vetäyä etelään päin. Kapteeni Becker oli jättää heidät, kun Hannu pidätti häntä.

"Tämä on luullasseni," hän sanoi, "viimeinen tilaisuus saada koiria ja rekiä."

"Koiria ja rekiä?" kapteeni matki, "Ahaa," hän lisäsi vähän ajateltuansa, "sinä olet oikeassa, Hannu hyvä! Niistä olisi kyllä meille suurta hyötyä talvimajoissamme, mutta mistä saisimme niille ruokaa?"

"Heittäkää se minun huolekseni, herra kapteeni!" Hannu vastasi. "Eskimokoirat eivät ole mitään herkkusuita, ne syövät mitä hyvänsä, karhun- ja hylkeenlihaa, vieläpä kalanpäitä ja muuta törkyä. Ainoastaan suolattua lihaa ne eivät syö. Niin kauvan kuin minulla on ruutia ja luotia, heiltä ei ole ruoka puuttuva."

"No kysyypäs sitten maanmiehiltäsi, tokko he tahtovat luovuttaa meille muutamia koiria."

Eskimot olivat suostuvia kauppaan halvasta hinnasta, ja Hannu valitsi suuresta joukosta viisikymmentä parasta koiraa, jotka vietiin Toivolle, missä niille laitettiin koppi. Sitten Hannu otti pyssynsä mennäksensä metsästämään. Robert ja lääkäri olivat valmiit seuraamaan häntä. Hän oli Eskimoilta kuullut, että vähän kauvempana olevassa lahdessa oli sarvivalaita kosolta. Tämä saattoi kapteenin varustamaan veneen, jolla hän metsästyskumppanineen lähti mainittuun lahteen.

Tunnin soudettuansa he saapuivat lahteen. Eskimot olivat oikeassa, siellä näkyi viisi kuusi sarvivalasta tellehtimässä vedessä. Ne eivät olleet lainkaan pelkuria; vene pääsikin siis pian ampuvälle. Hannu nosti pyssynsä ja ampui. Yksi noista suurista elävistä hyppäsi samassa korkealle alloista, putosi raskaasti takaisin, nytkäsi muutaman kerran ja kääntyi seljälleen.

"Se on meidän, se on kuollut," Hannu sanoi tyytyväisenä. "Luoti on käynyt silmästä sisään ja mennyt aivuihin. Mutta kas, nuo toiset eivät lähdekkään pakoon vaan uivat toverivainajansa ympärillä, juurikuin ei mitään olisi tapahtunut. Herra Robert, nyt saatatte koettaa onneanne, mutta tähdätkää päähän; sillä muuten sarvivalas ei välitä luodista enempää kuin herneestä."

Lääkäri ja Robert tähtäsivät ja ampuivat yht'aikaa. Vedessä syntyi vahtinen pyörre, joka todisti luotien sattuneen, ehkä ei kuolettavasti. Haavoitettu eläin sukelsi pää edellä syvyyteen ja katosi.

"Kärsivällisyyttä vaan!" lausui Hannu, joka taas oli pannut pyssynsä panokseen. "Se tulee kyllä pian hengittämään ilmaa."

Tuskin sarvivalas oli pistänyt kuononsa vedestä, kun laukaus pamahti. Hannu alensi pyssynsä itseensä tyytyväisenä naurahdellen. "Se on saanut tarpeeksensa," hän lausui. "Nyt se paneitse seljälleen kumppaninsa viereen. Koirat saavat ruokaa pariaksi viikoksi. Junnatkaamme nyt saaliimme laivaan."

Niin kävikin. Toinen hyvin varustettu vene tuli metsästäjille avuksi, ja illan tullen he pääsivät Toivolle, kiskoivat saaliinsa kannelle ja palottelivat sen. Koirilla oli siis runsaasti muonaa; ja kun seuraavana päivänä myötäinen tuuli puhalsi, lähdettiin taas purjehtimaan.

Mitä edemmäksi pohjaan tultiin, sitä enemmän vaarat ja vastukset lisääntyivät. Syyskuun viimeisinä päivinä täytyi heittää toivo kauvemaksi pääsemisestä, sillä silmäkantamaton jäätikkö sulki tien. Vähäisen neuvottelun perästä päätettiin etsiä satamaa, johon sopi ruveta ankkuroimaan ja valmistaa talvimajoja.

Suunta käännettiin etelään päin ja muutaman päivän purjehduksen perästä tultiin lahteen, joka oli kokonaan jäistä puhdas, sillä kohiseva joki laski siinä mereen. Joitakuita viheriöiviä kasvia peitti virranrannan, joka antoi paikalle mieluisan näön. Joka taholta lahtea ympäröivät korkeat kalliot. — parempaa satamaa ei voinut löytää.

Kapteeni laski lahteen ja löysi hyvän ankkuripohjan muutamien saarien takana, jotka suojelivat laivaa kulkujäiltä. Ankkuri laskettiin ja päätettiin, ettei sitä ennen nostettaisi, kun kevät-aurinko paistoi.

Nyt kiiruhdettiin tekemään valmistuksia, että kaikki olisi varustettu talvipakkaisia varten. Kapteeni Becker tiesi kokemuksesta, että paras tapa suojella itseänsä ilman-alan ankaruudelta oli laittaa asumukset samaan tapaan kuin maan asukkaatkin, ja elää samallaisella ruo'alla kuin he, välttämättä kuitenkin sitä siivottomuutta, joka on tavallista eskimomajoissa. Hän tyhjensi varastohuoneen kaikista siellä löytyvistä tavaroista ja kuljetti ne jonkinlaiseen säilyttöön, joka rakennettiin rannalle. Nyt koirat ja reet olivat tarpeen, sillä täytyi lähteä noutamaan sammalia suurissa määrin. Jotenkin suuri huone laitettiin kannen alle, seinät peitettiin paksulla sammalkerroksella, samoin lattiakin, ja katettiin purjekankaalla. Käytävä oli laivahuoneeseen ja muodosti jonkinlaisen tunnelin, joka myös oli sammalpeitteinen ja varustettu niin monella esiripulla ja ovella, että jotenkin voitiin estää pakkasta tunkeumasta sisälle.

Kaikki merkit ilmoittivat nyt talven olevan tulossa. Linnut, jotka heidän lahteen tullessansa olivat sulostuttaneet seutua, katosivat yht'aikaa. He lähtivät etelään päin. Syyskuu ei ollut vielä puolessakaan, kun jo tuli niin ankara pakkanen, että yhden yön perästä saattoi kävellä ympäri laivaa ja ajaa reellä maalle.

Kun talvimajat, jotka maksoivat monta puuhaa ja ponnistusta, olivat valmiit, kapteeni Becker piti neuvottelun matkakumppaniensa kanssa. Oli keskusteltavana, millä tavalla nyt voitaisiin kuulustella kapteeni Griffinlä. Meritse ei käynyt päinsä, vaan maitse, ja pääasiallisesti juuri tätä varten kapteeni oli hankkinut itselleen koiria ja rekiä.

"Jossakin Grönlannin rannikolla," hän sanoi, "ystävämme täytyy oleskella, jos hän vielä on elossa. On siis välttämätöntä, että koetamme tunkeutua niin kauvas pohjoiseen, kuin suinkin on mahdollista. Voidaksemme tehdä tämän meidän tarvitsee paikka paikoin laittaa pysäkkiä, jossa saamme turvapaikan palaamatta jokakerta laivaan. Jos varustamme nämä pysäkit riittävällä paljoudella ruokavaroja niin syllä kykenemme kulkemaan kuusi- tai seitsemänkymmentä penikulmaa."

Tämä ehdotus pantiin heti toimeen. Ruokavaroja kuormattiin rekeihin vietäviksi niihin pysäkkeihin, joita laitettiin. Reet sopivat oivallisesti tähän tarkoitukseen. Paitsi jalaksien anturoita, niiden kokoonpanemisessa ei ollut muuta rautaa. Kaikkia niiden osia pysyttivät koossa hihnat ja ne olivat päällystetyt hylkeennahalla, niin että ne samalla olivat keveitä ja lujia. Eväs, joka otettiin mukaan, oli parhaasta päästä pemmikaania eli kuivattua ja hienonnettua lihaa suljettuna läkkipönttöihin, joissa oli terävät päät vastustamassa jääkarhujen hyökkäyksiä, jos ne olisivat tahtoneet niiden sisällystä saada kynsiinsä. Muita ruokavaroja säilytettiin astioissa ja lippaissa, jotka olivat vahvasti raudoitettut.

Miehistön pukuna oli puhvelinnahkainen takki, johon kuului n.s. karhunnahkainen "makuusäkki," mihin saattoi ryömiä, kun täytyi olla yötä taivas-alla. Paitsi sitä otettiin mukaan telta ja vedenpitäviä peitteitä.

Syyskuun kahdentenkymmenentenä kaikki oli valmisna matkalle. Että Robert oli yksi osanottaja meidän ei tarvitse mainitakaan, ja Hannu oli hänelle tuiki tarpeellinen, sillä kukaan ei osannut paremmin kuin hän seurustella koirien kanssa. Kello puoli yksi päivällä he jättivät laivan jälkeen jääneiden eläköönhuutojen kaikuessa. Ensimmäisenä ajoi Hannu, jonka reen edessä oli kuusi koiraa valjaissa, sitten seurasi viisi muuta rekeä yhtä monta juoksijaa edessä; joka reessä oli merimies

ohjillisena, viimeiseksi tuli Robert, joka tahtoi nähdä koko matkueen. Sileä jäävyöhyke oli pitkin rantoja; matka kävi rattoisasti, ja koirat haukkuivat ilosta, kun he pitkästä joutilaisuudesta pääsivät raikkaaseen talvi-ilmaan.

* * * * *

Hyvillä mielin matkustajamme jatkoivat vaellustansa raivaamattomilla teillä. Koirat olivat kestävätkä ja väkevät pikajuoksijat.

Robert, Harald ja heidän toverinsa olivat varustetut pyssyillä ja pitkillä puukoilla. Kun Grönlannin seuduilla tapaa useasti jääkarhun, täytyi sen vuoksi olla valmis kohtaamaan noita pelottavia petoja.

Ilta yllätti; tähdet kiiluivat; täytyi siis ajatella yösiaa. Hannu ajoi rekensä sen tähden likemmäksi rantaa, missä hän näki muutamia korkeita kallioita, joiden alla hän uskoi löytävänsä suojaa pohjanvihuria vastaan. Toiset reet seurasivat ja muutamassa tuokiossa kaikki olivat kallioiden juurella. He hämmästyivät suuresti siellä nähdessään useita pieniä irtaimista kivistä pystytettyjä majoja.

"Mitä tämä merkitsee, Hannu?" Robert kysyi. "Onko sattuma tuonut meidät eskimokylään?"

"Nämät majat eivät ole asutuita," Hannu vastasi. "Mitään tallattua polkua ei käy niiden luo. Monta vuotta on kulunut, sittenkuin täällä on ihmisiä asunut. Mutta sytyttäkäämme lamppu ja käykäämme sisään."

Hän toi reestä suuren rautalampun, täytti sen hylkeen-ihrolla ja sytytti sen. Robertin seuraamana hän meni majoille. Kaksi ensimmäistä olivat autioita, mutta kun Hannu nostalti kolmannen majan nahkaista esirippua, hän ja Robert huudahtivat kauhistuksesta. He seisahtuivat kivettyneinä ovelle ja katselivat kasvat kalmankarvaisina toisiansa.

"Käykäämme lähemmäksi!" Hannu lausui vihdoinkin luotuansa taas silmänsä majaan. "Nuo ihmisraukat eivät tee meille mitään pahaa."

Robert oli myös tointunut ja astui sisään. Hannu seurasi häntä ja valaisi majaa kohottain lamppua. Surkea näky kohtasi heitä. Pöydän ääressä, jolla oli öljytön lamppu, istui, ikäänkuin elävinä, viisi ihmisruumista mustunein huulin ja syvään vajonnein silmin. Heidän ruumiinsa, jotka ijäinen pakkanen oli jäädyttänyt kivenkoviksi, olivat jääneet melkein muuttumattomiksi. Ensi silmänräpäyksessä olisi saattanut luulla heidän uinailevan. He istuivat taaksepäin keikistyneinä, käsivarret veltoisti rippuneina ja jalat ojennettuina. Koira oli kyyristynyt isäntänsä jalkain juureen ja pieni, turkkeihin kääritty lapsukainen lepäsi äitinsä parmoilla.

Kauvan aikaa Robert ja Hannu katselivat tätä kauhistavaa seuraa.

"Mikähän onnettomus lienee tässä tapahtunut?" Robert kysyi melkein kuiskaamalla.

Hannu osotti pieniä savuräppäniä, jotka olivat suljetut jäällä ja lumella.

"Luultavasti," hän sanoi, "näitä ihmisparkoja on kohdannut kova lumipyry, joka on tukkinut räppänät. Se on ainoa selitys. He ovat tukehtuneet ja heidän kuolemansa lienee tapahtunut samalla haavaa."

Robert oli samaa ajatusta. Hän ehdotti, että ruumiit haudattaisiin. Hannu suostui siihen mielellään. Hautakumpu luotiin kivistä vainajien yli, ja hengellinen, harras rukous luettiin heidän sielujensa autuudeksi.

Seuraavana päivänä matkustettiin vähemmän, sillä Hannun täytyi lähteä hankkimaan ruokaa koirille, jotka olivat olleet koko vuorokauden syömättä. Puolipäivän aikaan tehtiin pysäys. Hannu luuli läheisyydessä olevan hylkeitä. Yksi reki tyhjennettiin sen vuoksi. Robert ja Hannu istuivat siihen ja ajoivat aika laukkaa pitkin sileätä iljankoa.

Alussa kaikki kävi hyvin, mutta kohta he tulivat heikommalle jäälle. He eivät kuitenkaan piitanneet mitään tästä havainnosta, etenkin kun Hannu iloisesti huudahti samalla: Hylkeitä! hylkeitä! Nuo ovat meidän! Eteenpäin! eteenpäin!

Avento oli tullut jäähän, ja sen reunalla loikoi muutamia hylkeitä lekottelemassa päivänpaisteessa.

Koirat kiisivät eteenpäin täyttä vauhtia, ja oli kuljettu jo aika matka, ennenkuin Robert huomautti Hannulle jään heikkouden.

"Noh, kohta olemme perillä," Hannu vastasi. "Palata emme saa, sillä silloin kadotamme saaliimme. Paras on kulkea niin nopeasti kuin mahdollista, ja kyllä jää kestää, kun vaan koirat tekevät tehtävänsä."

Huutaen ja sivallellen ruoskallaan Hannu ajoi juoksijoitaan, jotka enensivät vauhtinsa verrattomaksi

nopeudeksi. Vähän matkaa vielä, niin olisi oltu vahvemmallalla jäällä. Metsästäjämme olivat pelon ja toivon vaiheilla, mutta juuri kuin he luulivat pääsneensä vaarasta tapahtui jotakin, jota he vähimmin olivat odottaneet. Koirat seisahtuivat äkisti, luultavasti peloissaan ohuen jään aaltoilevasta liikkeestä. Saada ne juoksemaan oli mahdotonta, ja seuraavassa silmänräpäyksessä myös myöhäistä. Jää murtui vasemman jalaksen alta.

"Pelastakaa itsenne herra!" Hannu huusi. "Eteenpäin! Laahatkaa itseänne mahallanne jään poikki ja jättäkää reki koirineen minun haltuuni. Ei vielä hätää ole, jos vaan teette, niinkuin sanon."

Robert totteli vaistontapaisesti tätä neuvoa, jätti reen ja heittihe jäälle, jolloin Hannu antoi hänelle takaapäin aika sysäyksen, niin että hän luisti ainakin kymmenen askelta eteenpäin. Puolessa minuutissa hän oli vahvalla jäällä.

Hannu koetti sillävälän epätoivoisilla ponnistuksilla leikata koirain vetohihnoja poikki ja pelastaa eläinraukat. Hän heittihe eteenpäin ja ui seuraavassa hetkessä jääsohjeessa. Robert pelkäsi näkevänsä hänen ja koirain uppoavan, kun lopulta taitavan uijan onnistui katkaista koirain vetohihnat ja auttaa koirat vahvalle jäälle. Sitten hän kiiruhti reen luoksi ja satoi siihen nuoran, jonka pään hän otti hampaisinsa ja ui jäänreunalle. Mutta hänen ponnistuksensa päästä ylös olivat turhia, sillä jää murtui aina hänen allansa, ja tällä tavoin hänen voimansa pian olisivat uupuneet.

"Reki!" Robert huudahti. "Ota reki avuksesi!"

Hannu ymmärsi hänen ajatuksensa. Hän vei reen juuri jään reunalle, laski toisen polvensa sille, tekihe mahdollisimman keveäksi, pullisti rintansa, ojensi käsivartensa varovaisesti, hypähti äkisti potkaisten rekeä jaloillansa ja pääsi siten jäälle. Rehellinen Hannu oli pelastettu. Mutta hän makasi liikkumatta, ikäänkuin kuollut. Robert hieroi hänen kangistuneita jäseniänsä, otti vyöltänsä pienen pullon ja antoi hänen juoda tilkan viiniä. Elämä palasi ja pian Hannu oli pystyssä taasen.

"Kas niin," hän sanoi, "kiitos, herra Robert! Menkäämme nyt tervehtimään hylkeitä!"

Robert katsoi häneen kummastellen. "Eikö metsästyshalusi jo ole sammunut, Hannu hyvä?" hän kysyi.

"Ei, päin vastoin," hän vastasi. "Me Eskimot olemme tottuneet tuollaisiin pieniin onnettomuuksiin. En tahdo ilmaiseksi tätä vaivaa nähdä. Kulku on paneva vereni liikkeelle, ja koirapariamme tarvitsevat ruokaa."

Hän oli pitänyt kiinni nuorasta, joka oli sidottu rekeen, ja veti sen helposti vahvalle jäälle. Sen jälkeen hän laittoi ajokalut kuntoon ja valjasti koirat uudestaan. Pyssyt olivat onneksi tallella, ainoastaan vähän märkiä. Mutta Hannu kuivasi ja ruokkosi ne, pani ne uuteen panokseen ja kaasi runsaasti ruutia sankkiläpeen. Hylkeet olivat vielä jäljellä, noin sadan askelen päässä, muutamit jäällä, toiset vain pää ylhäällä vedestä ja mulkoilivat utelijaina metsästäjiä.

Nämä kuljivat varovaisesti ja pysähtyivät luminietoksen taakse.

"Nyt meidän tulee ampua samalla kertaa," Hannu lausui, "saadaksemme kaksi, sillä ensi laukauksen kuultuansa toiset sukeltavat ja katoavat. Tähdätkää tuota suurta hidasta rötkälettä, herra Robert, tuota, joka on likinnä; minä otan hänen toverinsa. Oletteko valmis?"

"Olen."

"Antakaa mennä."

Kaksi laukausta pamahti. Hylkeet mulahtivat veteen, mutta kaksi jäi liikkumattomana makaamaan.

"Hyvin osattu!" Hannu riemuitsi. "Luodit ovat sattuneet päähän. Hoh, vähän harjoitusta vain, niin olette tarkka ampuja."

He kiiruhtivat noutamaan saalistansa. Hannu avasi hylkeet mahasta, viskasi sisukset koirille, otti pienen kirveensä vyöstään ja palotteli lihat, jotka kuormattiin rekeen. Sen jälkeen he läksivät paluumatkalle.

Veneissä syntyi iloa heidän palatessansa kumppaniensa luoksi; koirat ulvoivat ilosta saadessaan odotetun ravintonsa. Kun tämä lyhyt päivä oli jo lopussa, päätettiin jäädä siihen yöksi. Reet asetettiin kehään, niin että ne muodostivat turvamuurin, jonka takana saattoi levätä. Kukin ryömi makuusäkkiinsä, peittyi turkkeihinsa, ja pian kaikki olivat syvässä unessa. Syvä hiljaisuus vallitsi ylt'ympäri, silloin tällöin kuului vain kuorsaus taikka koiran murina, jota makuutoverinsa oli nyhjäissyt.

Punertava hohde idän puolella ilmoitti aamun lähenemisen, eikä tähän asti mikään ollut häirinnyt makaavia, mutta nyt joku nuuski rekiä ja koki yhtä ja toista viskata kumoon. Kumajava läähötys kuului;

koirat heräsivät ensiksi, ja sitten valpas Hannu.

Koirien levottomuus todisti, että jotakin tavatonta oli tapahtumassa, jonka vuoksi Hannu heti tarttui pyssyynsä, nousi varovaisesti ja kuunteli. Hän loi silmäyksen rekien ylitse ja oli nähnyt tarpeeksi. Aika jääkarhu hiipi ulkopuolella leiriä ja näytti halukkaalta tulemaan sisäpuolelle terveisille.

"Hyvä, että reet olivat lujasti sidotut," Hannu jupisi, "muuten mesikämmen olisi heiattanut meidät unessa. Nyt hän on tervetullut. Vuotappas kun annan sinulle turkkiisi jotakin, joka ehkä kummastuttaa sinua."

Aamunsarastus oli jo joutunut niin pitkälle, että selvästi saattoi erottaa karhun hahmoviivat. Ja kun tämä näytti pienestä parin reen välisestä reiästä, Hannu otti tilaisuudesta vaaria, tähtäsi ja laukasi. Karhu karjui raivokkaana, luoti oli sattunut, ehk'ei kuolettavasti. Kontio karkasi uudestaan rekien kimppuun ja puisteli niitä aikalailta. Viisainta olisi ollut lähteä kypälämäkeen, sillä laukaus saattoi leirin valvehille.

"Mitä nyt, mitä nyt on hätänä?" huutelivat unenpöppörässä olevat kumppanit.

"Nouskaa, nouskaa!" Hannu vastast. "Pyssy kouraan, sillä olemme saaneet aamuvieraita!"

Karhu murisi ja koirat ulvoivat, enempää ei tarvittukaan tekemään kehotusta vaikutukselliseksi. Pian oltiin valmiina ottamaan vastaan vierasta kuumiin kourin. Kuusi pyssyä oli heti tähdättyinä kohti otsoa, joka ei hätäillyt vähääkään. Kiivas ammunta alkoi; missä tahansa karhu näkyi, se sai luotia turkkiinsa. Mutta hän kesti kauvan moista kestitystä, ravistelihe ainoastansa, ikäänkuin hän olisi tahtonut pudistaa luodit itsestensä.

"Kas vaan, tuolla on penikka myös!" Hannu huudahti. "Se onkin naaraskarhu! Siinä hänen raivoutensa ja kovapintaisuutensa. Se on saanut hylkeenpaistin haistimiinsa; siitä olisi tullut herkkupala hänen penikallensa. Mutta karhunpöysti ei maistu huonolta myöskään. Ulos siis! Eteenpäin!"

Hän hyppäsi rekien ylitse, ja Robert seurasi häntä kantapäillä. Emä oli nyt päättänyt paeta, mutta hän ei päässyt kyllin nopeasti, sillä poika viidytti häntä. Hän seisahtui sen vuoksi, kääntyi vainoojiansa vastaan, nousi takajaloilleen ja avasi veripunaisen, kahdella kiiltävällä hammasrivillä varustetun kitansa. Robert ja Hannu pitivät varansa ja laukasivat samalla kertaa pyssyynsä. Luodit olivat osuneet, kontio löi hurjasti ympärillensä etukäpälöillensä ja päästi kivun- ja roivonsekaisen karjahduksen. Silmänräpäyksen aikaa näytti siltä, kuin hän olisi aikonut syöstä urheiden vastustajiensa kimppuun, mutta koirain haukunta, jotka nyt ryntäsivät esiin, saattoivat hänen toisiin ajatuksiin. Hän sysäsi poikaansa kuonollaan, niin että se lensi kappaleen matkaa, ja luntusti itse perässä. Koirat ympäröivät häntä, mutta hän ei huolinut heistä, vaan murehti ainoastaan poikansa puolesta. Se sai sysäyksen uudestaan, sitten emä kääntyi vainoojiaan vastaan antaaksensa sille aikaa päästä pakoon. Mutta tuo typerä poika jäi aina siihen paikkaan, johon emä oli hänen singahuttanut, ja odotti aivan levollisesti, kunnes mamma tuli avuksi. Näin kului kauvan aikaa, ja Hannu sekä Robert saivat aikaa panna pyssyynsä panokseen ja tulla perässä.

Koirat ajoivat sillä välin karhun ahtaasen ja kiviseen laaksoon, jossa sen oli tukalaa kulkea joutuisasti. Hän kävi yhä hitaammin, poika oli aivan uupunut, joten koirat pian saarsivat kummankin.

Robert ja Hannu lähestyivät paikkaa. Emä kulki ainoastaan askelen askelelta taapäin, kohosi suoraksi, otti penikkansa takajalkainsa väliin ja iski etukäpälällään koiria. Näytti siltä, kuin pari myllynsiipeä olisi suhissut ilmassa. Tuon tuostakin hän uhkaili valkeilla hampaillaan takaa-ajajoitansa.

Kun Hannu ja Robert joutuivat tappelu paikalle, penikka näkyi jo vähän virkistyneen ja pysyi nyt äitinsä rinnalla. Mutta koirat eivät luopuneet heistä, vaan kihisivät heidän ympärillensä kuin paarmat. Hannu huuteli koiria nimeltä saadaksensa heitä erillensä karhusta, mutta tappelu-innossansa he eivät kuulleet hänen ääntänsä.

"Nuo tuhmat elukat!" hän huusi harmissaan. "Minun täytyy ampua uhalla, vaikkapa haavoittaisinkin jonkun heistä. Se on parempi kuin, että vihollinen tekee lopun kaikista heistä."

Hannu kohotti pyssyynsä, tähtäsi tarkkaan ja odotti sopivaa tilaisuutta laukaista sen. Luoti teki tehtävänsä; emä kaatui maahan haavoitettuna keskelle päätä. Koirat karkasivat penikan niskaan ja sillä tappelu oli loppunut.

Toiset ampujat joutuivat nyt vasta kiistakentälle ja auttoivat Hannua nylkemässä kaatunutta vihollistansa. Lihasta tuli verraton paisti koirille. Heidän herransa sitä vastoin pidättivät itsellensä penikan ja laittoivat siitä oivan aamiaisen.

Vasta puolipäivän aikana oltiin valmiina matkalle. Se oli tukalata, mutta jäntevästi kestiin kaikki

vaikeudet. Pakkanen oli myös kiristymässä. Jo oli tehty kaksi pysäkkiä eli muonakätköä sopivan matkan päähän toinen toisestansa ja pääasemapaikalta. Nyt tuli myös tehdä kolmas. Mutta Robert tahtoi sillä välin tunkeita niin kauvaksi pohjaan kuin mahdollista. Hän toivoi alati löytävänsä jotain jälkeä isästänsä. Mutta kun he lopulta tulivat jyrkän jäävuoren luo, joka sulki heiltä tien, ja jonka ylitse he turhaan kokivat päästä, niin he päättivät sen juurelle laittaa viimeisen muonakätkön. Ruokavarat pantiin luolaan, jonka he tapasivat; he vierittivät suuria kivilohkareita niiden ylitse, panivat pienempiä kivenmurusia päälle ja loivat lopuksi hietaa ja lunta. Sitten he hakkasivat avennon jäähän ja valoivat vettä päälle päätteksi. Nyt he luulivat niin viisaasti menetelleensä, että jääkarhut ennen repisivät kyntensä, kuin saisivat varat saaliiksensa.

Ennenkuin paluumatkalle lähdettiin, Robert ja Hannu samoilivat koko päivän ympäri lähiseutuja, mutta he eivät löytäneet mitään siitä, jota etsivät. Niin muodoin täytyi lähteä paluumatkalle.

Kulku kävi nyt paljoka nopeammin, kun reet olivat tyhjä ja keveät, koirat levänneet ja hyvin ruokitut ja iljanka sileä kuin kuvastin. He saapuivat vihdoinkin laivalle ja heitä tervehdittiin riemullisesti. Kaikki olivat terveitä, ottamatta lukuun muutamia pakkasempuremia, jotka pian lääkärin hoidossa paranivat.

* * * * *

Nyt oli ehditty lokakunnan loppupuoleen ja tuo puoli-vuotinen talviyö lähenee lähenemistään. Marraskuun alussa aurinko ei enään kohonnut taivaanranta korkeammalle, vaan pysähtyi siinä, ikäänkuin se olisi ollut kiinnitetty. Mutta päivänvalo oli toisinaan erinomaisen kaunis. Ruusuupunertava kohde levisi taivahalle; vaaleimpana se oli zenith'issä eli yläkohdassa, sitten se vähitellen muuttui sinipunervaksi, sinipunervasta heleäksi purppuraksi, joka väikkyi koko ilmanrannalla.

Kun täysikuu nousi, se ensin näytti suurelta leikkituloelta, mitä korkeammalle se nousi, sitä enemmän se valoi hopeoitusta loistaville jäämöhkäleille ja levitti lempeätä valoa lumiaukiolle. Tähdet eivät vilkkuneet enään, vaan paloivat hiljaisessa loistossa; ne näyttivät siltä, kuin läpiä olisi pistelty tummansinervään taivaankanteen.

Talviyö oli tullut. Marraskuun loppupuolella nähtiin ainoastaan heikko kajastus auringon reunasta, ja lyhyt päivä muuttui synkäksi hämäräksi, ja vaivoin ainoastaan saattoi lukea kirjaa.

Vaikka talviasumus oli huolellisesti varustettu, kärsittiin kuitenkin pakkasta. Kahdessa uunissa valkea paloi lakkaamatta, mutta kun aamusella heräsi, pielukset olivat huurteessa. Sulaa vettä ei enään missään tavannut; jos halusi juoda piti ensin sulattaa kivikova jääkappale ja jos laski maljan luotansa, vesi oli siinä jäänyt pohjaan asti muutamassa minuutissa. Kaikki syötävät tavarat tulivat niinikään koviksi ja lujiksi kuin kivi. Astia täytyi hakata sisältöineen palasiksi, jos mieli saada evästä käsiinsä. Niin oli lihan ja silavan, kuin myös kuivattujen omenain ja muiden hedelmäin laita. Öljy oli kovaa keltamaista luotosta, ja voikin, joka oli kärsinyt vähemmän muutosta, oli astiasta murrettava; yksikään ruoka ei huolinut veitsistä, lusikoista eikä haarukoista; täytyi käyttää kirveitä ja kingottimia.

Kapteeni oli huolellisesti hankkinut lämpimiä pukimia miehistölle. Jokaisella oli koiran- tahi hylkeennahkaiset eskimo-saappaat, joiden karvapuoli oli käännetty sisäänpäin, ja kiireestä kantapäähän ulottuvat turkit. Päässä oli luukko ja myös, kun oli hyvin kylmä, naamuri kasvoilla. Jos meni vapaasen ulkoilmaan, oli parasta pitää suunsa lujasti kiinni ja henkiä sieramitse. Puheleminen oli vaarallista, ja jos varomattomasti sattui pistämään kielensä suustaan, se heti jäätty parrassa heiluviin jääpuikkoihin. Ei ainoastaan parta, vaan myös silmäripset ja hienot ihokarvat korvissa peittyivät jääkuuraan. Jos koski paljaalla kädellään rautaan eli teräkseen, sillä oli sama vaikutus kuin hehkuvassa tilassa olevalla rautapalalla, nahka liukeni sormista koskeissa.

Robert kärsi alussa paljon tästä hirmuisesta pakkasesta, mutta hän tottui kuitenkin siihen vähitellen ja kokemus oli tässäkin, niinkuin tavallisesti, hyvä opettaja.

Elämä oli laivalla yksitoikkoista. Robert nousi kello seitsemältä, samoin kuin toisetkin. Ensin hän joi vuoteellaan lasillisen kylmää vettä, sitten hän hieroi ruumistansa lumella ja karhealla pyyhkimellä, pukihe niin nopeasti kuin suinkin, lähti etukannelle, käveli siellä muutaman kerran, kunnes pakkaneen ajoi hänet takaisin. Kuumaa kahvia ja maissileipää taikka mitä muuta hän sai aamiaiseksi, hän söi parhaimmalla ruokahalulla; sitten hän taas käveli muutaman kierron kannella ja tunsu palatessaan lämpö määrän hyvin suloiseksi kajuutassa, vaikka lämpömittari sielläkin oli jäätympisteiden alapuolella.

Tavallisesti päällikkökunta ja osa miehistöä kokoontui puoli yhdeltätoista jälle huvitteleimaan kopinheittolla ja mäenlaskulla niin kauvan kuin voimat riittivät; sen jälkeen lähdettiin pyssy kädessä metsästäämään lähiseudulle. Kello kahdelta syötiin päiväiistä, ja lopun päivää kukin vietti niini hyvin kuin saattoi.

Robertista oli jotakin hirmuista tässä syvässä yksinäisyydessä, joka vallitsi koko luonnossa. Kaikki eläväisyys näytti kuolleen, ikäänkuin se ei koskaan enään heräisi. Useaan kuukauteen ei mikään elävä

olento kulkenut laivan lähitteellä, paitsi silloin tällöin sinirepo tai hylje. Tuhannet linnut, jotka lyhyen kesän täällä olivat asuneet, olivat kokonaan kadonneet. Nuo suorsantapaiset linnut katkattelivat nyt lauhkeamman etelän suurissa lahdissa ja virroissa. Katalokit olivat etsineet sulaa vettä, ja itse kaarnekin, joka muuten on joka paikassa talven ajalla, oli paennut lämpimämpään ilmastoon. Sanalla sanoen, ei silmä eikä korva huomannut vähintäkään elon merkkiä tassä ijäisessä yössä.

Talvi oli pitkä, mutta silläkin oli loppunsa. Tammikuun yhdentenäkolmatta näkyi vihdoin puolipäivän aikaan ensimmäiset enteet palaavasta valosta. Se oli tosin ainoastaan heikko, kellertävä värierotus eteläiällä taivaanrannalla, mutta joka sydän, mikä laivassa oli, tervehti ilolla tätä suloista aamunkoittoa, sillä pitkä talviyö oli nureuttanut muuten niin reippaan miehistön.

Robert oli kuitenkin pysynyt hyvillä mielin ja hilpeällä luonteellaan myös koettanut ilahuttaa miehistöäkin. Hän piti huolta monesta hauska hankkeesta, leikistä ja hupaisuudesta saadaksensa mieliä iloisiksi ja hilpeiksi. Kapteeni ei saattanut olla häntä tästä kiittämättä.

"Ei kestä kiittää, kapteeni," Robert vastasi. "Isäni vuoksi juuri kaikki kärsimme, ja minunhan tulee olla muille hyvänä esikuvana. Jos kaikki olisimmekin alla päin, pahoilla mielin, minä en kumminkaan saisi niin olla."

Päivän valo nousi vähitellen yhä korkeammalle, alakuloiset kasvot tulivat iloisemmiksi, potilaat terveemmiksi, toivo päästä jäävankeudesta elähytti kaikkien sydämiä. Huhtikuun yhdentenäkolmatta saattoi sammuttaa kajuutassa lampun ja muun mailman tavoin ihastella auringonvaloa. Keväänmerkkiä ilmestyi toinen toisensa perään, punainen pulmunen oli kevään ensimmäinen airut. Kalalokit parveilivat uudestaan jääkappaleilla ja laivan lähitteellä, jossa he herkkupaloina söivät kaikki perkeet, mitä keittiöstä viskattiin. Haahkatelkät ynnä muut muuttolinnut lentivät suurissa parvissa läpi ilman, ne halusivat päästä takaisin pohjaan viettämään rakasta lyhyttä kesää. Nyt olikin jo päästy puoliväliin Toukokuuta.

Viimeisenä päivänä Toukokuuta syntyi hirveä lumipyry, jota kesti koko päivän ja seuraavan yön, siksikuin aamusella kuultiin kovaa rätinää, ja laiva joutui liikkeelle, ikäänkuin maininki sitä olisi takistanut. Kauhistuneena jokainen jouduttihe kannelle, ja nyt nähtiin syy tähän tavattomaan ilmaukseen. Ylt'ympäri laivaa ajelehti suuria jääkönttiä, jotka survailivat sitä, niinkuin olisivat tahtoneet musertaa sen. Tuskastuneena kukin odotti, mitä lopuksi tulisi. Äkkiä joutui mahdottoman suuri jäämöhkäle talkapuun alle, nosti laivaa ja viskasi sen lähemmäksi rantaa, johon se jäi liikkumatta paikalleen, juurikuin ihmetyö sen olisi pelastanut.

Seuraavana päivänä nähtiin iloisempia näköjä; myrsky oli raivannut lahden jäistä putipuhtaaksi; sulaa vettä oli joka suunnalla. Nyt piti vain päästä rantajäistä, joka myös onnistuikin. Laiva kiikkui taas ulapalla aukealla.

Kevät oli tullut, ei ainoastaan lintuja, vaan myöskin hyönteisiä ilmestyi; ruohoa ja kukkia puhkesi virranrannalla. Kesäkuun kuudentena Robert pyydysti karpäsen, joka surisi hänen päänsä ympärillä, ja Hannu löysi koteron, josta kirjava perhonen lensi ulos. Riekkaja ja vikloja leijaili laivan ympärillä; oli päivänpaistetta ja linnunlaulua; oli iloa ja riemua.

Nyt olisi esteettömästi saatettu lähteä paluumatkalle, mutta sitä luonnollisesti kukaan ei ajatellutkaan. Kapteeni käytti Kesäkuun ensi päivät pannaksensa laivalla kaikki entiseen kuntoonsa, sitten hän piti Robertin ja lähimpäin miestensä kanssa neuvottelun, miten paraiten taas alettaisiin etsiä kapteeni Griffiniä. Koirat ja reet olivat hyvässä korjuussa, koko miehistö paraassa terveydessä, ja kapteeni valitsi ravakkaimmat miehet itseänsä seuraamaan matkalle, jolle hän aikoi lähteä. Toiset osantajat olivat tietysti Robert ja Hannu, ja laivalääkäri yhtyi myös heihin. Laivan päällikkyyks annettiin Lowell'ille, jonka tuli jäädä lahteen, kunnes palattaisiin, eikä missään tapauksessa sieltä lähteä.

Kirkkaana Kesäkuun aamuna lähdettiin matkalle samaan suuntaan, johon Robert ja Hannu olivat menneet, kun he olivat metsästävässä ja perustivat muonatalitteensa. Matka ei sujunut nyt yhtä sukkelasti kuin silloin, kirkasta iljankoa ei enään käynyt ajaminen, ja usein täytyi tunkeuta syvien luminetosten poikki. Mutta kaikki esteet voitettiin ja parin päivän perästä tultiin ensimmäiselle pysäkillä, johon oli tallitettu ruokavaroja. Aivan päin vastoin kuin oli luultu, täällä oli tapahtunut kauhea hävitys. Jääkarhut olivat sirottaneet kivi- ja hiekkakasat sinne tänne, niinikään kivilohkareet, ja pitäneet pulskat pidot runsaasti muonitetussa ruoka-aitassa. Tynnyreistä ja astioista oli ainoastaan pirstaleita jäljellä. Kahvin, purjekankaan, leivät, jauhot, kaikki nuo kutsumattomat vierastelijat olivat joko syöneet tahi hajoittaneet. Ainoastaan pari pientä astiaa, joissa oli suolaista lihaa, ja läkkirasioita, jotka sisälsivät valmistettua peemmikaania, oli tallella. Jälkimmäinen olikin ilahuttava löydös, siitä kun riposi ruokavaroja pariksi viikoksi, ja he lohduttivat itseänsä helposti muusta tappiosta.

Toinen varasto oli samanlaisessa tilassa kuin ensimmäinenkin, mutta suureksi iloksensa he löysivät kolmannen ehjänä, vaikka siinäkin oli kovakouraisen vierasten jälkiä. Siinä oli ruokaa pariksi

kuukaudeksi.

Teltoa pystytettiin tähän; ja lepäiltiin pari päivää kärsityistä vaivoista ja vaaroista.

Mutta Robert ei voinut ajatella lepoa. "Aika on kallista," hän lausui kapteenille. "Jokainen hetki, minkä täällä viivymme, saattaa olla kärsimyksen hetki isälleni. Sallikaa ainakin minun, hänen poikansa, alkaa tutkimusmatkaani."

"En, me seuraamme sinua kaikin," kapteeni vastasi. "Huomenna hyvään aikaan lähdemme matkalle. Me jakaamme kahteen joukkoon ja otamme mukaamme evästä kahdeksaksi päiväksi, joiden kuluttua taas tapaamme toisemme täällä, sittenkuin eri suunnilta olemme seutua tutkineet."

Robert luuli pohjaisen suunnan vievän varmimmasti perille, jonka vuoksi hän tahtoi lähteä sinnepäin Hannu muassaan. Kapteeni lupasi seurata heitä. Jo edellisenä iltana pantiin kaikki reet järjestykseen ja kuormattiin eväällä, kuokiila, lapioilla, nuorilla ja muilla, mitä hätätilassa tarvittaisiin. Aamulla ani varhain lähtö tapahtui; lääkäri seuralaisineen kääntyi oikealle, ja kapteeni omineen samosi jääpeitteistä vuoriselännettä kohti.

Niin kauvan kaikki meni hyvin, kuin tultiin vuoren juurelle ja piti ruveta nousemaan. Tietä tahoi polkua ei ollut ajattelemistakaan. Vuovattiin kuitenkin ylöspäin niin hyvin, kuin päästiin, ja tultiin jäätimölle, jossa paikka paikoin tavattiin viittä kuutta sataa jalkaa korkeita luotisuoria seinämiä. Urheat kiipijät hinasivat itseänsä kuitenkin kauheiden syvänteiden ohitse, jossa yksi ainoa luiskahdus olisi ollut varma kuolema; he kiipesivät jääkenttien rinteitä, joissa ehkä petolliset kuilut heitä uhkasivat, he kävivät rotkojen poikki, jossa heikko horjuva lauta oli portaana. Useita kertoja täytyi tehdä pitkiä kierroksia, ennenkuin löydettiin niin kapea kohta, että pieni lauta ulottui yhdistämään molempia siniä; usein täytyi hakata astumia jäähän, kun sileä jääseinä ei suonut jalansijaa.

Vaikeinta kuitenkin oli kuljettaa koiria ja rekiä edespäin. Monesti täytyi purkaa kuormat ja kappaleittain kuljettaa niitä pitkin jääseinämää. Se maksoi, niinkuin kyllä saattaa huomata, paljon ponnistuksia kulkea tietä, joka laatuutui tuhansin tavoin, ja sittenkuin muutamia tuntia oli käyty, kiivetty, ryömitty ja ajettu, melkein kaikkein voimat olivat uupuneet. Vielä tunti, ja kukaan ei jaksanut enään. Kapteeni Becker oli lähes taintioin ikäkautensa painosta, ja Hannu istui väsymyksen kuvana vavisten kinoksella. Koirat olivat panneet maata ja huokuivat kuin puhaltavat palkeet. Ainoastansa Robert oli vielä pystyssä. Ajattellessaan isäänsä hän sai voimaa ja rohkeutta.

"Ei käy laatuun," kapteeni lausui raukealla äänellä. "Minä en jaksakaan askeltakaan enempää."

Hannu nyökäytti päätään surullisesti; hänkin yhdistyi kapteenin mielipiteeseen.

"Hyvä," Robert lausui; "jäähän tänne taikka kääntyäkää; minä käyn eteenpäin. — Hyvästi, kapteeni!" hän lisäsi. "Hyvästi Hannu! Jos en palaa, niin rukoilkaa puolestani. Lohduttakaa äitiäni, kapteeni! Minun täytyy tehdä velvollisuuteni taikka kuolla."

Ei maksanut vaivaa koettaa häntä pidättää. Hän pudisti matkakumppaniensa käsiä ja jatkoi matkaansa. Kapteeni ja Hannu kokivat kyllä epätoivoisilla ponnistuksilla häntä seurata, mutta se oli turhaa.

Robertin rohkeus ei horjunut silmänräpäyستäkään. Noustuansa noin tunnin ajan hän oivalsi tien käyvän tasaisemmaksi ja saattoi käydä ripeimmin askelin. Hän pääsi lopuksi tasaiselle tielle, joka, kuten näytti, kiersi vuoren korkeimman kukkulan. Tätä hän kävi ja pääsi tien jyrkästi kääntyessä vasten luuloansa paikalle, josta hän saattoi lavealti katsella vuoren toisella puolen olevaa seutua. Hän oli onnellisesti kiertänyt vuoren jääpeitteisen kiireen; edullisin onnistus oli hänen uljuutensa palkinnut.

Mykistyneenä onnestansa hän seiso i hetken liikkumatta; sitten hän päästi ilohuudon ja polvistu kiittämään Jumalaa.

Hän alkoi sitten tuumailla. Palaisiko hän nyt ilmoittamaan löytönsä kapteenille ja Hannulle? Ei, se oli jo myöhäistä, jos hän tahtoi päästä vuoren pohjoiselle juurelle, hänen täytyi kiiruhtaa. Vakavasti hän siis jatkoi matkaansa ja astui jyrkkämää alaspäin, joka oli tasaisempi tällä kuin pohjoisella puolella. Hän milloin juoksi ja milloin kävi; toisinaan hän istuultansa laski jäätä alaspäin. Vihdoin hän taas tuli jyrkälle jääseinämälle, jota hänen täytyi kiertää saadaksensa vapaan näköalan vasemmalle.

Hän hämmästy i ja seisahtui. Edessänsä oli sula vesi, hopeankirkas kalvo ulottuen kauvaksi pohjaan, jossa sitä rajoitti silmäkantamaton jääkenttä. Hänen silmänsä katselivat vettä ja maata niin kauvaksi kuin hän voi nähdä. Kaikki näytti autiolta ja tyhjältä. Mielipahan tunne valtasi hänet. Koneellisesti hän jatkoi matkaansa; hän oli jo melkein lakannut toivomasta. Kerrassaan hän seiso i jääseinämän partaalla, joka äkkijyrkästi laskeui mereen. Hän astui kauhusta vavisten askelen takaisin ja oli vähällä pudota tuohon hirmuiseen syvyyteen. Mutta yht'äkkiä hän päästi suuren ilohuudon ja heittihe sivulle;

molemmin käsin hänen täytyi pitää itseänsä kiinni, ettei putoaisi. Hän loi taas silmänsä samalle suunnalle ja uusi sanomatonta onnea ja iloa ilmaiseva huuto seurasi. Hänen alapuolellaan, lähellä rantaa, oli laiva, kaunis ja komea alus. Rannalla hän näki ihmisiä kulkevan edes takaisin, kannella niinikään. Muutamat soutivat veneessä maalle.

Olikohan tämä Ellenor, hänen isänsä laiva? Väli oli liian pitkä saada selkoa siitä. Mutta Robert muisteli, että hänellä metsästyslaukussansa olikin tähyistin. Hän otti sen esiin ja pani sen silmällensä, mutta hänen kätensä vapisi kuin haavanlehti tuulessa. Vihdoin hän laskeutui pitkäkseen jälle ja etsi tukikohdan tähystimelleen. Yksi ainoa silmäys ilmaisi hänelle kaikki — — — se oli Ellenor.

Kului iso aika, ennenkuin Robert tointui niin paljon, että voi jatkaa matkaansa. Vihdoin hän nousi ja etsi paikan, missä laskeuminen oli helpoin. Viete oli vähemmän jyrkkävä; hän ponnisti kaiken nopeutensa ja saapui melkein hengetönnä alas rannalle.

"Kapteeni Griffin! Isäni, elääkö hän?" hän huusi muutamille miehille, jotka tulivat häntä vastaan.

Myöntävä vastaus seurasi, ja sitten miesten ilohuuto, sillä he olivat tunteneet Robertin. Sitten hän ei nähnyt eikä kuullut enempää, hän oli uupumuksesta ja mielenliikutuksesta vaipunut tunnettoman maahan.

Kun Robert taas toipui, hän löysi itsensä isänsä sylissä. Isä tuhlassi häneen kaiken sydämensä hellyyden ja kyseli häneltä innokkaimmin syytä hänen ilmaumiseensa näin kaukana pohjassa. Kului kauvan, ennenkuin Robert voi niin paljon hallita tunteitansa, että hän saattoi antaa yhtäjaksoisen kertomuksen. Kapteeni Griffin väkineen kuunteli ilon ihmeissä ja, kun Robert oli lopettanut puheensa, he päästivät pauhaavan eläköön-huudon ilmoittaaksensa kiitollisuutensa hänelle ja Becker kapteenille.

Griffin vuorostansa kertoi pojallensa, kuinka hän kahdesti oli viettänyt talven jäätyneenä siihen lahteen, jossa Robert nyt hänen löysi. "Tuo jääkenttä," hän sanoi, "joka nyt ulottuu useita penikulmia pohjaiseen päin, on läpipääsemätön este, joka erottaa meidät avoimesta merestä, ja sen poikki nyt emme koskaan enään koetakaan tunkea. Luultavasti se sulaa vasta erittäin lämpiminä kesinä, ja kuka tietää, miten kauvan se aika viipyy. Me olisimme jo aikoja sitten jättäneet Ellenorin ja lähteneet paluumatkalle jalkaisin, jos sellainen koe olisi ollut mahdollinen. Lähimmät uutisasutukset ovat satoja penikulmia täältä, eikä meillä ollut koiria eikä rekiä voidaksemme viedä evästä muassamme. Nälkäkuolema olisi ollut välttämätön kohtalomme. Sen vuoksi jäimme mieluummin tänne, toivoen, että onnellinen sattuma heidät pelastaisi. Vielä meillä on elatus-aineita ja metsästys antoi lisää. Mutta kiitos Jumalan, että tulitte! Vielä yhden talven olisimme voineet kestää tässä ankarassa ilman-alassa, sillä kun muonavarasto kerran olisi loppunut, me emme olisi eläneet ainoastaan metsästyksellä. Sen vuoksi olet tuhat kertaa tervetullut, poikaseni! Jollei Jumala olisi suonut sinulle voimaa ja rohkeutta yksin jatkaa matkaasi, ette koskaan olisi meitä löytäneet; sillä ensi keväänä meistä ei olisi ollut muuta jäljellä kuin jähmettyneet ruumiimme."

Uusi syleily seurasi, ja miehistö päästi uuden eläköön-huudon.

Mutta Robert hylkäsi kaikki heidän kiitoksensa.

"Jumalalle ainoalle olkoon kunnia!" sanoi hän. "Kiittäkäämme Herraa, joka johti askeleni ja antoi minulle voimaa käymään eteenpäin, kun seuralaisten voimat jo olivat uupuneet. Jumalalle ainoalle olkoon kunnia, ylistys ja kiitos!"

Oli luonnollisesti jo liian myöhäinen samana päivänä enään lähteä matkalle vuoren yli, mutta yöllä kaikki valmistukset tehtiin seuraavan aamun varaksi. Jokainen otti mitä parasta oli mukaansa ja loput jätettiin laivaan. Kukaan ei siitä nurkunut, vaan päin vastoin sydämessään kiittivät Jumalaa, kun nyt kerrankin vapautuivat pitkästä vankeudestansa.

Kulku oli tukalaa ja sitä kesti kuusi täyttä tuntia, mutta sitä suurempi ilo odottikin heitä pysäyspaikalla. Molemmat vanhat ystävät, Griffin ja Becker, vaipuivat syvästi liikutettuina toistensa syliin ja iloa ja riemua säteili jokaisen silmistä.

Koska ei ollut mitään syytä viipyä kaudemmin täällä, niin Hannu lähetettiin nopeimmilla koirilla etsimään lääkäriä ja hänen kumppaniansa, ja kun he seuraavana iltana saapuivat, syntyi siellä uusi riemu. Kaikista näytti ihmetyöltä, että kerrankin nuo kauvan kaivatut olivat löydetty ja he kiittivät Jumalaa sydämensä pohjasta.

Meillä ei ole enään paljoa kerrottavana. Kaikki saapuivat terveinä Toivolle, joka ankkuroitsi lahdessa. Matka kävi onnellisesti, ja Hannu jätettiin kotipaikalleen. Suru sydämessä hän erisi Robertista, johon hän oli lujasti kiintynyt.

Vihdoin laiva laskeutui New-Yorkin satamaan, ja tuntia myöhemmin rouva Griffin syleili puolisoansa ja

poikaansa, joka niin urheasti oli edistänyt isänsä pelastusta.

Onni ja rauha palasi kapteeni Griffinin perheeseen. Hänen halunsa päästä merelle oli tyydytetty, ja hän omisti jäljellä olevat vuotensa perheellensä. Kapteeni Beckeristä tuli heidän uskollinen ystävänsä ja hän oli kaikkien rakastama ja kunnioittama. Hän kiitti usein Robertin matkalla osottamaa urheutta, etenkin hänen viimeistä sankaritekoansa, jota paitsi tuskin olisi saatettu toivoakkaan onnellista loppua.

Mutta Robert hylkäsi kainosti kaiken kiitoksen ja sanoi: "Jumalalle ainoalle olkoon kunnia, ylistys ja kiitos!"

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK NUOREN ROBERTIN MATKA GRÖNLANTIIN
ISÄÄNSÄ HAKEMAAN ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE

PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status

of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project

Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation’s website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that

can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.